

DEMETER ÉVA

TANULJUNK A MÚZEUMBAN!

*Székely Nemzeti Múzeum
Sepsiszentgyörgy, 2007*

A sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum 2007-ben a közművelődési és múzeumpedagógiai feladatoknak kiemelt szerepet szánt.

A Székely Nemzeti Múzeum Alapítvány, a Nicolae Colan Általános Iskola, a Gámán János Szakközépiskola és a Gödri Ferenc Általános Iskola együttműködési szerződést kötött a *Tanuljunk a múzeumban!* címet viselő múzeumpedagógia projekt megvalósítása érdekében. A projekt a technológiai nevelés tantárgyhoz kapcsolódott. A projektvezetők, Jártó Kocsis Edit tanárnő és Demeter Éva muzeológus által benyújtott pályázatra Sepsiszentgyörgy Város Polgármesteri Hivatala 1000 lej anyagi támogatást ítél meg. A projekt céljai: az együttműködés erősítése a gyermek-család-pedagógusok között; a kreativitás ösztönzése, a kezűgyesség, az esztétikai, a technikai érzék és a térérzékelés fejlesztése; a pályaválasztás elősegítése a mesterségek megismertetése által; az emberi kézi munka tiszteletének, megbecsülésének a szorgalmazása.

A múzeumpedagógiai órák a múlt és a jelen közötti kapcsolatteremtés lehetőségét, népi eszközök kipróbálását biztosították a tanulók számára. A Gödri Ferenc Általános Iskolából egy magyar és egy román anyanyelvű 7. osztály érkezett a múzeumba, ahol Méder László Lóránt régész-muzeológus a réz-, bronz- és vaskori fémművességről tartott előadást, a régészeti alapkiállításon szemléltetve a mondottakat. Ezt követően Demeter Éva néprajzkutató, muzeológus a kovácmesterségről beszélt a néprajzi alapkiállításon látható kovácműhely kapcsán.

*...az emberi
kézi munka tiszteletének,
megbecsülésének...*

találkozási pont

A Nicolae Colan Általános Iskola 6. osztályos magyar és román anyanyelvű tanulói számára a következő témákról szólt a tárlatvezetés a néprajzi alapkiállításon: a család mint gazdasági egység, termelés és fogyasztás, családi munkamegosztás, foglalkozások. Ugyanezen iskolák 5. osztályos tanulóival a hagyományos építőanyagokat, az építkezést beszéltük meg. A 8. osztályosok számára az energiaforrásokat, az emberi és állati erőnek a felhasználását, a munkaeszközök és egyszerű gépek erőtüpusait ismertettük a hagyományos mesterségek kapcsán. Igazi élményt jelentett a tanulók számára, hogy a foglalkozás befejezéseként kipróbálhatták a máktörő famozsár, a vajköpülő dézsa, az olajütő, a pityókatörő, a szénvonó, a kenyérbevető lapát használatát (1. kép). A Gámán János Szakközépiskola X. osztályos tanulóival tanulmányi kiránduláson vettünk részt, melynek célpontja az Árkosi Falumúzeum volt. A falumúzeumban az alapító, Bálinth Zoltán tartott vezetést (2. kép), Jártó Kocsis Edit tanárnő ismételte át a kiállított mezőgazdasági gépeken a szakórán tanultakat.

A tanulók azt a házi feladatot kapták, hogy készítsenek maketteket, viseletbe öltöztetett fakanálbábokat (3. kép). A nyersanyagok egy részét a pályázati pénzből fedeztük, azokat a tanárnő osztotta szét a tanulók között, és útmutatással szolgált. Nem zártuk ki a témák közül a nem népi eredetű tárgyak makettjeinek készítését sem, de a

találkozási pont

múzeumi órákon az előbbi típusú makettek készítésére próbáltuk ösztönözni a tanulókat. A múzeumban szerzett élmények hatására a tanulók nagy lelkesedéssel, érdeklődéssel készítették a maketteket. Jártó Kocsis Edit tanárnő kiállítást rendezett, öt kategóriába sorolva a begyűjtött maketteket: építmények; járművek; bútorok, munkaeszközök, gépek; viseletek és egyéb. A *Kicsiben a világ* címet viselő kiállítás számára a Székely Nemzeti Múzeum biztosított termet a 2007. június 7.–július 6. közötti időszakra, és ezt az iskolák ingyenesen látogathatták (4. kép, megnyitó). A három tagú zsűri a következő szempontok alapján választotta ki a díjnyertes munkákat: az eszközök, berendezések, gépek arányainak betartása a kicsinyítés során; technikai kivitelezés; esztétikai kivitelezés; az ötlet eredetisége. A legjobb egyéni és csoportmunkák alkotói oklevelet kaptak, a tárgyutalmak szintén kezűgyességet igényeltek, kreativitásra ösztönöztek. A kiállítás-megnyitó után a tanárnő kézműves foglalkozásokat vezetett: fémszálakból készültek ékszerek és agyagból kisebb edények (5. kép). A díjnyertes munkákból adományoztunk a kovásznai megyei Árkosi Falumúzeumnak, a Bikmak Egyesületnek (Bikfalva), a Bod Péter Megyei Könyvtárnak, valamint a budapesti székhelyű Kiss Áron Magyar Játék Társaságnak. A makettek zöme és a múzeumi órákról készült fényképek visszakerültek az iskolákhoz,

találkozási pont

ahol a lehetőség szerint kiállítják azokat. A pedagógusok a makett-kiállításon ismerhették meg a projektet, amelynek az is a célja volt, hogy alternatív tanítási módszerek alkalmazására ösztönözze a helyi pedagógustársadalmat.

A múzeum könyvtárának régi könyveit bemutató minikiállítás sorozatának az egyik láncszeme az *Argirus* címet viselte. Ehhez kapcsolódott a Székely Mikó kollégium IX. osztályos tanulói által a múzeumban bemutatott rendhagyó pódium műsor (6. kép). A tananyagban is szereplő művet, Gergei Albert *Argirus históriáját* Dobra Judit magyar szakos tanárnő vezetésével tanulták be és adták elő a tanulók.

2007-ben kezdtük el a múzeum gyermekbarát arculatának a létrehozását. Az *S.O.S. Természet* című természetrajzi alapkiállítást interaktív elemekkel bővítettük: állatokkal kapcsolatos találós kérdéseket, kiszínezendő lepkerajzokat függesztettünk ki, játékos feladatokat helyeztünk el: vázszonsákban szárított gyógynövényt, amelyet az illatáról kell felismerni (7. kép), állatnyomok rajzait és madártollakat, amelyeknek a gazdáját kell megkeresniük a gyerekeknek. A kiállító terem előterében kis székek, asztalok és színes ceruzák állnak azoknak a rendelkezésére, akik a friss élmények hatására itt szeretnének színezni, rajzolni. Ülőpárnákat készítettünk, amelyeket a gyerekcsoportok a múzeumlátogatás alatt magukkal

találkozási pont

visznek, és a magyarázatok alatt leülnek ezekre. A nemezből készült párnák mintái a néprajzi alapkiállításon látható festett kazettás templomi mennyezet motívumait idézik, abban a teremben az a feladat, hogy mindenki keresse meg azt a kazettát, amelynek a mintáját a saját ülőpárnáján felismeri.

Kéthavonta egy-egy téma köré szerveztünk hétvégi családi programokat. A programokat úgy állítottuk össze, hogy többféle tevékenységbe kóstolhassanak bele a látogatók; szülők és gyerekek közösen kapcsolódjanak be a foglalkozásokba. Január 22-én a szerelmi ajándékozás volt a téma, melyről előadást hallhattak a látogatók, de kipróbálhatták a bútorfestést (8. kép), a zsebkendőhímzést és a mézeskalács-díszítést, e mestersegek elismert művelőinek irányításával. Március 31-én a gomba volt a téma, az előadások után toplázmester mutatta be, hogyan készülnek tárgyak taplógombából; a kisebbek nemezből készíthettek gombát, a gimnazisták vetélkedően mérhették össze tudásukat a gombák világáról. Május 19-én az agyagművességhez kapcsolódtak a foglalkozások: volt korongolás, agyagpréselés, őskori technikák alkalmazása. Június 23-án a múzeum Képtár részlegén ünnepeltük a Múzeumok Éjszakáját: Gyárfás Jenő festményének részletéről születtek vázlatok, öntőforma készült, majd a gipszöntést próbálták ki a résztvevők, a munkákból helyben „kiállítást” is rendeztek. Tárlatvezetésen és filmnézésen vehettek részt a késői órákban a látogatók. Szeptember 15-én a Székely Nemzeti Múzeum Napját ünnepeltük, a téma a múzeum Kós Károly által tervezett épület-együttese volt. Rendhagyó múzeumi sétát tettünk az épület körül és az épületben. Az archív fotókból rendezett kiállításon egy-egy régi fénykép mellett kihagyott üres hely amatőr fotós látogatóinkat biztatta, hogy a fotózzanak és küldjék be munkáikat a kiállításra. A gyerekek az épületben labirintus-játékban vettek részt, majd az aszfaltrajz-versenyen jelenítették meg a múzeum épületét (9. kép). A legjobb rajzok és legjobb beküldött fényképek alkotóit díjaztuk.

Barabás Hajnalka művészettörténész, muzeológus a húsvéti időszakban gyermekrajz pályázatot hirdetett „HÚSVÉTI ÜDVÖZLET” vagy „HÍMES TOJÁS” témakörben, valamint a húsvéti üdvözlőlapokra, húsvéti tojásokra és más, az ünnephez kapcsolódó tárgyakra vonatkozó gyűjtőpályázatot, egy húsvéti kiállítás céljára. A megnyitót követő napra kézműves foglalkozásokat szervezett: tojáspatkolás, tojásírás, üdvözlőlapfestés zajlott.

A jövőben más tantárgyakhoz kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozásokat is biztosítani szeretnénk az iskolák számára, továbbá növelni szeretnénk az interaktív elemek számát a kiállításokon.

Orosz Tamás (5 éves, Báltonyterenyé) rajza